

У результаті проведених досліджень визначено, що діяльність банків у сфері кредитування протягом останніх трьох років не є успішною. Банки не можуть пристосуватися до кризового стану в країні та постійної нестабільності у політичній сфері. Обсяг кредитного портфеля банків відносно активів збільшується, але реальна його величина скорочується, що пов'язано зі зниженням якості кредитного портфеля. Це в свою чергу призводить до зниження дохідності кредитних операцій банків та зростання рівня кредитного ризику, бо значна частка активів акумулюється у вигляді резервів на покриття збитків.

Перелік використаних джерел:

1. Офіційний сайт інформаційного агентства «Уніан». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economics.unian.net>.
2. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua>.

УДК 336:352

Подвірна Тетяна
старший викладач

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя,
м. Тернопіль, Україна

Tetiana Podvirna

PhD of Economics, Senior Lecturer

Ternopil Ivan Puluj National Technical University,
Ternopil, Ukraine

МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД INTERGOVERNMENTAL TRANSFERS OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES

Значну роль у формування та організації бюджетного процесу займає міжбюджетне регулювання, метою якого є перерозподіл фінансових ресурсів між бюджетами для забезпечення відповідності повноважень на здійснення видатків, закріплених законодавчими актами за відповідними бюджетами та фінансових ресурсів, які мають забезпечувати їх виконання.

З метою регулювання міжбюджетних відносин використовуються міжбюджетні трансферти.

Міжбюджетні трансферти - це кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого. У ст. 97 Бюджетного кодексу визначено, що міжбюджетні трансферти поділяються на:

- 1) базову дотацію;
- 2) субвенції;
- 3) реверсну дотацію;
- 4) додаткові дотації [1].

Відбулися значні зміни у механізмі бюджетного регулюванні та вирівнюванні, а саме перехід від триступеневої до двоступеневої бюджетної моделі. До 2015 року, дотація вирівнювання надавалася з державного бюджету обласним бюджетам, бюджетам міст обласного значення та районним бюджетам. Між згадуваними бюджетами та державним бюджетом здійснювалися прямі міжбюджетні відносини. В свою чергу районний бюджет розподіляв суму дотації вирівнювання між бюджетами сіл, селищ, міст районного значення. Отже дотація вирівнювання розподілялася за трьома рівнями:

- обласний бюджет;
- бюджети міст обласного значення та районні бюджети;
- бюджети сіл, селищ, міст районного значення.

Починаючи з 2015 року повністю зник третій рівень прямих міжбюджетних відносин, а до другого включили об'єднані територіальні громади.

Таким чином об'єднані територіальні громади отримали такі ж самі повноваження, як і міста обласного значення та районні бюджети, а ті громади, які не об'єдналися, позбавлені таких прав.

Основною метою проведення децентралізації – є забезпечення фінансової самостійності місцевих бюджетів, стимулювання громад до добровільного об'єднання та формування спроможних територіальних громад.

Реформа об'єднання територіальних громад (ОТГ) розпочалась з 2015 році, у якому було утворено 159 ОТГ, що об'єднали 793 територіальні громади. Станом на початок 2017р. в Україні вже налічувалось 336 ОТГ, які об'єднали 1740 місцевих рад. У 2018 році відбувся суттєвий прогрес у формуванні ОТГ – їхня кількість зросла до 665, які об'єднали 3264 територіальних громад на яких проживає біля 6 млн. осіб (14,3% від загальної кількості населення України) [3]. Усі ці общини перейшли на прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом України.

Так, відповідно до норм Бюджетного кодексу України бюджети ОТГ здійснюють прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом у формі: базової дотації; реверсної дотації; освітньої субвенції; медичної субвенції; субвенції на формування інфраструктури ОТГ; субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій; інших субвенцій та дотацій, якщо є підстави для надання та отримання відповідних міжбюджетних трансфертів; коштів Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) [1].

Станом на 01 січня 2018 року місцеві бюджети ОТГ одержали 272,9 млрд грн. міжбюджетних трансфертів, у тому числі:

- базову дотацію – 5,8 млрд грн;
- субвенцію на соціальний захист населення – 124,7 млрд грн;
- освітню субвенцію – 51,5 млрд грн;
- медичну субвенцію – 56,2 млрд грн;
- субвенцію на формування інфраструктури ОТГ – 1,5 млрд грн;
- субвенцію на соціально-економічний розвиток окремих територій – 6,2 млрд

грн[2].

Отже, найбільша частка міжбюджетних трансфертів, що покращують сталий розвиток ОТГ припадає на: субвенцію на соціально-економічний розвиток, кошти ДФРР та інфраструктурну субвенцію.

Перелік використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Місцеві бюджети: експерти підбили перші підсумки 2017 року/ Сайт Децентралізація [Електронний ресурс] - Режим доступу - <http://decentralization.gov.ua/news/8053?page=8>

3. Сайт Центральної виборчої комісії [Електронний ресурс] - Режим доступу- https://www.drv.gov.ua/portal!/cm_core.cm_index?option=ext_gromada&prejim=1&pmn_id=145

УДК 336.71

Романишин Юрій

student of group PFm-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна

Yurii Romanyshyn

student of group PFm-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University,
Ternopil, Ukraine